

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС, ЯК ЗАСІБ КОМПЛЕКСНОЇ ДІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В статті розглядаються питання моделювання електронного навчально-методичного комплексу для професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури. Специфіка створення та застосування ЕНМК при вивченні дисциплін циклу професійної та практичної підготовки на прикладі дисципліни «Теорія та методика викладання легкої атлетики»

Ключові слова: вища освіта, електронний навчально-методичний комплекс, електронний підручник, інформаційні технології, інформаційний банк, професійна освіта, технологія.

The article deals with the simulation of electronic teaching system for training future physical education specialists. The specificity of creation and use ENMK while studying the subjects of professional and practical training. An example of the discipline "Theory and Methods of Teaching Athletics» is provided.

Keywords: higher education, electronic educational-methodical complex, electronic textbook, information technology, information bank, professional education, technology.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку системи вищої освіти вимагає використання останніх досягнень в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Сучасні технології дозволяють не лише підвищити ефективність традиційних форм навчання але й спрямовані на активізацію самостійної роботи студентів з вивчення дисципліни, об'єктивності процесу контролю та оцінки знань студентів.

Комп'ютеризація навчального процесу вимагає від сучасного педагога бути готовими до використання інформаційно-комп'ютерних технологій у навчанні свого предмету. В зв'язку з цим, сучасному суспільству потрібні фахівці в галузі фізичної культури і спорту з високим рівнем розвитку інтелектуального і творчого потенціалу, з науковою культурою мислення. Одним із інноваційних напрямків в підготовці методичних матеріалів для

навчання майбутніх учителів фізичної культури є створення електронних навчально-методичних комплексів (ЕНМК).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема науково-методичного забезпечення навчального процесу у вищій школі приділяли увагу автори (О. Жорнова, О. Жорнова, Л. Вавілова, С. Кирильченко, А. Аркуша,). Питання проектування та розробки (ЕНМК) розглядалося багатьма авторами (Л. Збаравською, Т. Пліською, Р. Гуревич). Використання електронних навчально-методичних комплексів у професійній підготовці студентів вищих навчальних закладів було розглянуто науковцями (О. Буйницькою, Т. Чепрасовою, Н. Кузнецовой.) В той же час розробці та використанню ЕНМК саме для професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури не було приділено достатньо уваги, що і зумовило вибір теми статті.

Мета полягає у визначенні специфіки електронного навчально-методичного комплексу для вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки.

Зробивши аналіз літературних джерел можна визначити основні тлумачення, що до електронного навчально-методичного комплексу(ЕНМК):

- ЕНМК – представляє собою реалізацію навчально-методичного комплексу в електронному вигляді. ЕНМК може використовуватися як в мережевому, так і в кейсовому варіантах в залежності від потреб та можливостей студентів. Застосування ЕНМК в процесі викладання дозволяє в значній мірі використовувати великі можливості, що надаються сучасними телекомунікаційними технологіями [3: 34].

- Електронний навчально-методичний комплекс – це автоматизована система, яка включає інформаційно-довідкові й методичні матеріали з навчальної дисципліни та дозволяє комплексно використовувати їх для отримання знань, умінь, навичок і здійснення контролю та самоконтролю за цим процесом. ЕНМК складається зі сторінок, однак його структура нелінійна. Інформація подається не лише у вигляді тексту, а й графіків, схем, анімації, звуку та відео. За допомогою гіпертексту користувач може виконати перехід на

іншу сторінку і отримати в такий спосіб пояснення, flash-анімаційні чи відео фрагменти [2].

- Електронний навчально-методичний комплекс – це система матеріалів, яка відображає модель навчального процесу і призначається для практичного використання викладачами і студентами. Він регламентує усі види навчальної діяльності студентів і значно полегшує роботу викладача за рахунок активного використання методичного забезпечення [5: 8].

Виходячи з вищезгаданого, можна зазначити, що електронний навчально-методичний комплекс це інформаційний освітній ресурс, призначений для викладення структурованого навчального матеріалу дисципліни.

Будучи засобом комплексної дії в навчальному процесі ЕНМК дозволяє:

- надавати допомогу студентам у вивченні та систематизації теоретичних знань;

- формувати практичні вміння та навички;

- раціонально поєднувати різні форми навчання;

- викладати вивчений матеріал в різних формах (текст, таблиці, графіки, мультимедійні презентації, схематичні зображення і ін.);

- контролювати процес навчання (самоконтроль та контроль з боку викладача);

- ефективно керувати самостійною роботою;

- реалізовувати індивідуальний підхід [1: 45].

Перевагою електронного навчально-методичного комплексу є наявність згрупованого матеріалу, який включає в себе програми лекцій і практичних занять, теми рефератів, програми іспитів і заліків, а також методичні рекомендації студентам з освоєння навчальної дисципліни, списки рекомендованої літератури.

Надання матеріалу в презентаційній формі дає можливість стимулювати предметно-образну пам'ять у студентів, пізнавальну та творчу їх активність, дозволяючи збільшити коефіцієнт засвоєння навчального матеріалу, підвищуючи інтерес учнів до предмету, що викладається.

Викладачеві надається можливість швидкого та об'єктивного аналізу знань студентів, при оцінці яких повністю виключається його суб'єктивне ставлення до студента [6: 367].

ЕНМК об'єднує в цифровій формі текст, графічне і відео зображення, на цій основі створюються нові засоби навчання. Очевидно, що ефективність процесу інформатизації безпосередньо залежить від ефективності процесів створення і використання інформаційного ресурсу. За допомогою ЕНМК студент є активним учасником і може сам контролювати освітній процес. Використання електронних навчально-методичних комплексів у контексті фізкультурної освіти дозволяє студенту отримати розширену інформацію по дисциплінам, збільшує його творчий потенціал.

У цих умовах важливим напрямком є використання ЕНМК як засобу формування професійного досвіду майбутніх учителів фізичної культури. В ЕНМК здійснюється структурування лекцій, організація практичних занять, які супроводжуються мультимедійними засобами, що дозволяє значно розширити область пізнання, співставлення фактів, спостережень. Самі лекції можуть бути представлені не тільки в електронному (друкованому) вигляді, але і в аудіовізуальному – з демонстрацією слайдів, відео кліпів, кінокільцівок. Завдання для студентів можуть бути націлені на самостійну дослідницьку, пошукову, творчу діяльність, що вимагає самостійного вирішення проблеми, створення свого власного знання.

Єдина колекція цифрових освітніх ресурсів створюється з метою надання викладачам та студентам інформаційних та методичних матеріалів, необхідних для організації навчального процесу. Комп'ютерну фонотеку студенти можуть використовувати для вивчення історії з окремої дисципліни, створення власних мультимедійних презентацій на обрану тему. ЕНМК може стати своєрідним тренажером для майбутнього вчителя фізичної культури.

Перевагами використання ЕНМК є :

- різноманітність форм подання інформації;
- диференціація навчання, яка полягає в поділі завдань за рівнями складності, врахування індивідуальних особливостей студентів;

- інтенсифікація самостійної роботи, яка полягає в посиленні діяльності самонавчання, самоконтролю, самооцінки студента;
- підвищення мотивації, зацікавленості і пізнавальної активності за рахунок різноманітних форм роботи, можливості включення ігрового моменту і використання різноманітних форм представлення інформації;
- своєчасна та об'єктивна оцінка результатів діяльності студентів [6: 369].

Поряд з вищезгаданими перевагами можна виділити ще одну перевагу – можливість студентів навчатися дистанційно, маючи можливість доступу до мережі Інтернет, отримувати консультації викладачів і звітуватися за вивчений матеріал. Структуровані електронні навчально-методичні комплекси можуть бути розміщені в локальній університетській мережі, в мережі Інтернет, на електронних носіях, що дозволяє в повній мірі забезпечити студентів необхідною інформацією з дисципліни. Інформаційний банк дисципліни (електронні підручники і посібники, демонстрації, тестові та інші завдання, приклади вже виконаних проєктів, тематика курсових та дипломних робіт, завдання для самостійної та індивідуальної роботи), який входить до складу електронного навчально-методичного посібника, необхідно постійно оновлювати.

На сьогоднішній день нами розроблена модель електронного навчально-методичного комплексу для використання у професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури на прикладі дисципліни «Теорія та методика викладання легкої атлетики», яка має дві частини – теоретичну та практичну.

Теоретична – містить теоретичний матеріал з дисципліни, поданий у формі посібника за окремими модулями, передбаченими навчальною програмою. Модулі складаються зі змістовних модулів, які в свою чергу розділяються на окремі теми. В кожній темі є лекційний курс в якому є посилання на основні терміни, імена відомих людей, цікаві факти. До кожної теми виділяється самостійна та індивідуальна робота з методичними рекомендаціями для їх виконання. Кожна сторінка посібника має кнопки керування, які дають змогу швидко переходити до будь-якої частини посібника.

Окрім текстового, у посібнику буде подано значний ілюстративний матеріал: фотографії, малюнки, таблиці, мультимедійні лекції, кінограми, відеоматеріали.

Практична частина ЕНМК буде містити електронні розробки практичних занять за основними темами, електронний навчальний практичний курс «Аналіз техніки і методика навчання видам легкої атлетики», тести для перевірки практичних навиків з видів легкої атлетики. Тести для самоперевірки, які будуть розроблені у вигляді спеціальної програми, яка наприкінці роботи виводить на екран результати тестування. Буде розроблений робочий зошит в якому, спираючись на отримані теоретичні знання і набуті практичні навички, студенти будуть виконувати певні завдання дисципліни (заповнення таблиць, складання схем, робота з картками).

Отже, робота з комплексом передбачає:

- 1) опрацювання теоретичного матеріалу;
- 2) закріплення набутих студентами знань і навичок через опрацювання навчальних програм і виконання завдань практичної частини;
- 3) контроль знань за тестовими завданнями і виконаними вправами з робочого зошиту.

Електронний комплекс має більшу інформативність, дозволяє більш легко орієнтуватись в матеріалі посібника порівняно з друкованими варіантами, значно різноманітніє види навчальної діяльності студентів.

Висновки. Таким чином, використання ЕНМК в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури дозволяє підвищити якість навчання, розвинути творчі здібності студентів за допомогою спеціальних програм, що включені в структуру ЕНМК, а також навчити їх самостійно мислити і працювати з навчальним матеріалом, що сприяє їх подальшому безперервному вдосконаленню протягом усього життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васюкевич В.В. Внедрение электронных учебно-методических комплексов по дисциплинам в образовательную практику вуза : [модульно-

рейтинговое обучение] / В. В. Васюкевич // Инновации в образовании. - 2010. - №2. - С. 39-55.

2. Использование электронных учебно-методических комплексов в обучении будущих педагогов-музыкантов [Электронный ресурс] // 2011 – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2012/Pedagogica/5_1014_26.doc.htm

3. Кузнецова Н.М. Электронный учебно-методический комплекс как средство совершенствования педагогического процесса курсов повышения квалификации / Н.М.Кузнецова // Применение информационно-коммуникационных технологий в образовании : VI всерос. науч-практ. конф., 20-21 мая 2009 г. : тезисы докл. – Йошкар-Ола, 2009. – С. 33-37.

4. Методическое руководство разработке электронного учебно-методического обеспечения системы электронно-дистанционного обучения / ФГБОУ ВПО «ВГТУ»; Сост. Т.В. Щеголева, В.Г. Юрасов, Г.В Кольцова. Воронеж, 2012. 25 с.

5. Разработка электронного учебно-методического комплекса: метод. рекомендации / Н.Д. Амбросенко, О.Г. Малышева, С.О. Потапова, В.А. Филькин; Краснояр. гос. аграр. ун-т. – Красноярск, 2008. – 35 с.

6. Татаринцев А. И. Электронный учебно-методический комплекс как компонент информационно-образовательной среды педагогического вуза [Текст] / А. И. Татаринцев // Теория и практика образования в современном мире: материалы междунар. заоч. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). — СПб.: Реноме, 2012. — С. 367-370.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ковалів Оксана Вікторівна – старший викладач кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін, аспірантка Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.